

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иванка Николаева Шивачева-Пинеда,
Педагогически факултет, Тракийски университет – Стара Загора
член на научното жури на основание Заповед № 135/21.01.2021 г. на Ректора на Тракийски
университет, гр. Стара Загора

Относно: процедура за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, по професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“ въз основа на защита на дисертационен труд на тема **Формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност**

Автор на дисертационния труд: Донка Динчева Желева-Терзиева, докторант в самостоятелна форма на обучение към Катедра „Педагогически и социални науки” на Педагогически факултет на Тракийския университет

Научни ръководители: доц. д-р Иванка Шивачева и доц. д-р Веселина Иванова

1. Кратки биографични данни за докторанта

Ас. Донка Динчева Желева-Терзиева завършва висшето си образование (ОКС „Бакалавър“) в НСА „В. Левски“ – София, професионална квалификация Треньор по футбол и учител по физическо възпитание. В институция завършва магистърска програма Физическо възпитание и спорт в средната степен на СОУ със специалност Физическо възпитание.

Притежава богат професионален стаж като учител и старши учител по *Физическо възпитание и спорт* в ОУ, СОУ и професионални гимназии в гр. Раднево и гр. Стара Загора; старши учител по спортна подготовка в СУ в гр. Стара Загора. Притежава трета професионално-квалификационна степен, получена в ДИПКУ към Тракийски университет – Стара Загора.

От 2015 г. е асистент по Теория и методика на физическото възпитание, спортната тренировка (вкл. Методика на ЛФК) в Педагогически факултет на Тракийски университет и преподава дисциплини в областта на Физическото възпитание и спорта.

2. Данни за докторантурата

Ас. Донка Динчева Желева-Терзиева е зачислена в докторантура самостоятелна форма на обучение по докторска програма *Теория на възпитанието и дидактика* в област на висшето образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.2. Педагогика към катедра Педагогически и социални науки към Педагогически факултет при Тракийски университет през м. февруари 2018 г. За периода 2018-2019 г. е положила успешно всички изпити от индивидуалния учебен план и е покрила необходимия брой кредити. През м. април 2019 г. е отчислена с право на защита. На 12.01.2021 г. е проведена успешна апробация на дисертационния труд пред разширен състав на катедрата и е взето решение за откриване на процедура по защитата му пред научно жури.

Представените дисертационен труд, документи по процедурата и единодушното съгласие на членовете на катедрата за откриване на процедура за публична защита са основание да определя процедурата като законосъобразна и отговаряща на изискванията

на ППЗАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в Тракийски университет.

3. Обща характеристика на представения дисертационен труд

3.1. Актуалност на темата

Темата на дисертационния труд е интегративна. Тя представлява пресечна точка на няколко научни области – Педагогика (Здравно и физическо възпитание), Андрагогия и Педевтология, Теория и методика на обучението по физическото възпитание, Спортна анимация, Педагогическа психология и др. Голямо достойнство на дисертационния труд е, че той отговаря на актуалните потребности на съвременното общество и образование (висше и средно образование). Формулираната тема и дисертационното изследване са опит да се предложи вариант за решение на един от водещите проблеми на съвременното общество, касаещ здравето и качеството на живот на съвременния човек – хиподинамията. „Дисертационното изследване предлага нов дидактически модел за формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортноанимационна дейност при студенти и специализанти от педагогически специалности с цел обогатяване на професионалната им компетентност и за тяхната реализация като спортни аниматори с творчество и отговорност, и в същото време да помогне за оптимизирането на двигателната дейност на децата и учениците.“

3.2. Аналитична характеристика на дисертационния труд

Предложеният дисертационен труд от **Донка Динчева Желева-Терзиева** на тема *Формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност* е в обем 236 стандартни страници и 100 страници приложения (43 приложения). Приложенията са комплектовани в отделно книжно тяло.

Структурата на дисертационния труд изпълнява изискванията на чл. 27 (2) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. 45 (1) от Правилника за развитието на академичния състав в Тракийски университет – Стара Загора. Тя включва концепция на дисертационното изследване (увод), четири глави, изводи и заключение, научни приноси, използвана литература, приложения и публикации, свързани с дисертационното изследване. Дисертационният труд е оформен с прецизност, висока култура на структуриране, писмено изложение и форматиране.

В **концепция** на дисертационното изследване (увод) ас. Донка Желева-Терзиева в рамките на 9 страници представя обосновка за избора на научния проблем и дисертационната тема. Мотивите се основават върху анализ на актуалните потребности на обществото и образователната практика, научните позиции на конкретни автори, нормативни документи, както върху собствения педагогически и академичен опит на докторантката. В тази част на дисертационния труд са изведени елементите на методологическата част на концепцията – обект, предмет, цел, задачи, хипотези на дисертационното проучване. За постигане на изследователската цел са изведени 6 конкретизирани задачи, определящи хода на дисертационното проучване. Формулирани са една основна и една производна хипотеза. Обширно са представени критериите и показателите на проучването, обвързани с изследователските методи и инструментариум, чрез което е реализирана втората изследователска задача. Определени са три основни критерия относно професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност – *знания, умения и отношения*, по които се интерпретират резултатите от изследването.

В **първа глава** „Научно-теоретични основи на изследването“ е определен

понятийно-категориалният апарат, изведени и широко и задълбочено са анализирани базови понятия за дисертационната тема: компетентностен подход; компетентност, компетенции – същност и видове, релацията между тях; професионално-педагогическа компетентност; анимация – хронология на анимационната дейност, същност, процесът анимация, видове; спортна анимация. Тази глава е в обем 46 страници.

Във **втора глава** „Проекции на академичния профил на педагога като спортен аниматор“ е интерпретиран академичния профил на педагога като спортен аниматор, изведен като интеграция между професионалната педагогическа компетентност и компетентността за спортна анимация. В основата на това нововъведение са анализирани: двигателната активност в съвременното общество, физическата култура и спортната анимация в образователната система, нормативна обусловеност от формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност, изходни постановки относно актуалността на научния проблем и обосновката на дисертационната тема. Тази глава е в обем 32 страници.

Чрез представеното в дисертационния труд проучване на научните разработки и публикации в обсега на темата (първа и втора глава) ас. Д. Желева-Герзиева демонстрира висока степен на познаване на проблематиката. На базата на обхванатите общо 328 източника, от които 216 на кирилица и 112 на латиница, е направен задълбочен научен анализ на всички аспекти на темата на дисертацията. Изложението в дисертационния труд се отличава с логичност и обоснованост. Позициите на авторите са критично осмислени и с изключителна коректност при цитиране. Принос на докторантката са изведените собствени позиции и обобщения по всяка разглеждана проблематика. Демонстрирани са познаване и коректно позоваване на актуалната нормативна уредба в сферата на образованието. Теоретичният анализ в дисертационното изследване в рамките на първа и втора глава е реализация на първата изследователска задача „Да се обоснове дисертационното нововъведение – професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност, на базата на обзор и теоретичен анализ на съществуващите литературни източници и нормативни документи ...“.

В **трета глава** „Методически компоненти на концепцията“ е представена методиката на дисертационното изследване. Тази глава е в обем 30 страници. За целите на дисертационното изследване е разработена комплексна методика, която в пълнота съответства на поставената цел и задачи на дисертационния труд. Представени са методите за теоретично и емпирично изследване, както и широкият набор от статистически методи са обработка на емпиричните резултати. За осигуряване на възможност за проверка на научната хипотеза е реализиран широк педагогически експеримент, предхождан от пилотно изследване. Елементите му са подбрани и организирани съобразно изискванията за осигуряване на научна обективност – определяне на групите, продължителността на проучването и неговите фази; реализиране на всяка фаза чрез ръководство на дейности и сериозен набор от изследователски методи - дидактически тестове, анкетно проучване, съчетаване на подходящи интерактивни подходи и др. Подробно е представен прецизно разработеният инструментариум, позволяващ получаване на обективни емпирични данни. Подбрана е система от математически и статистически методи за обработка на първичните данни за апробиране и валидиране на изследователските методи; откриване на зависимости и статистически разлики. В трета глава са представени контингента, организацията и етапите на дисертационното изследване. Един от основните приноси на докторантката е

разработеният модел за формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност в образователна среда. Приложеният подход и методи на изследване осигуряват получаване на комплексни данни за решаване на поставените задачи на дисертационния труд. Чрез трета глава е реализирана трета и част от четвърта изследователски задачи.

В четвърта глава „Анализ на резултатите от изследването“ обстойно са представени изследователските резултати. Тази глава е в обем 67 страници. Реализиран е задълбочен, широк и много детайлен количествен и научно-теоретичен анализ на резултатите от изследването. Представен е анализ на данните по конкретните критерии и показатели, получени чрез различните емпирични методи – анкетни проучвания, тестова диагностика, пряко наблюдение и експертна оценка. Анализирани са качествата и ефективността на модела и обучителната програма и влиянието им върху критериите и показателите. Реализиран е сравнителен анализ на резултатите от педагогическия експеримент. Онагледяването на емпиричните резултати е представено в 37 таблици (от общо 47 таблици) и 23 фигури (от общо 34 фигури) в дисертационния труд, както и допълнително други такива в приложенията. В заключителната част на четвърта глава е извършена проверка на хипотезите на дисертационното изследване, които се потвърждават категорично.

Чрез четвърта глава е реализирана част от четвърта (апробиране на модела) и пета изследователска задача, а формулираните **изводи и заключения** за обогатяване на педагогическата теория и практика реализират шеста изследователска задача.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам изведените в дисертационния труд научни приноси като акцентирам следните:

- Спортната анимация е анализирана като средство за повишаване на двигателната култура и формиране на здравословен начин на живот у децата и учениците, като са изведени възможностите за реализирането ѝ в образователна среда.
- Разработен е и апробиран структурно-функционален модел за формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност в образователна среда у студенти и действащи педагози, чрез което се обогатява педагогическата теория и практика.
- Конструирани са инструментариум за диагностика на спортно-анимационната компетентност на педагога, чрез извеждане и структуриране на критериите и показателите за формиране на професионално-педагогическа компетентност за осъществяване на спортно-анимационна дейност в образователна среда.
- Резултатите от апробирането на структурно-функционалния модел се разполагат на различни нива в образователната система като доказват ефективността му относно:
 - формиране на професионално-педагогическа компетентност за спортно-анимационна дейност в образователна среда у студенти и действащи педагози;
 - повишаване на мотивацията и активното включване на децата и учениците в занимания със спорт, туризъм и различни форми на двигателна активност.

5. Автореферат и публикации по дисертационния труд

Авторефератът е в обем 32 страници и отразява напълно съдържанието на дисертационния труд. Представените четири публикации са по темата на дисертацията и са отпечатани в регионални и национални утвърдени научни издания. Те представляват

само част от научната продукция на докторантката. Ас. Донка Терзиева продължава активно своята научна и публикационна дейност в национални и чуждестранни издания за популяризиране на изследователските резултати.

6. Заключение

В заключение считам, че представеният дисертационния труд отговаря напълно на изискванията на националната законова уредба и на ПРАС на ТрУ – Стара Загора за докторска дисертация. Той е актуално и значимо научно и научно-приложно изследване с оригинален принос и демонстрира широка научна компетентност на авторката и способност за самостоятелни научни изследвания. Това е основание да предложи на членовете на уважаемото научно жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“, по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност „Теория на възпитанието и дидактика“ на **Донка Динчева Желева-Терзиева**.

01.03.2021.
гр. Ст. Загора

Изготвил отзива:
/доц. д-р Ив. Шивачева/